

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ: HATIRLATMALAR

SERKAN
SÜNMEZ
SMMM

1

Envanter İşlemleri

2

KDV Yönünden Dikkat Edilme
Gerekenler

3

Enflasyon Düzeltmesinde Son
Durum

DÖNEM SONU HATIRLATMALAR

ENVANTER İŞLEMLERİ

Dönem Sonunda Yapılacak İşlemler Sırası

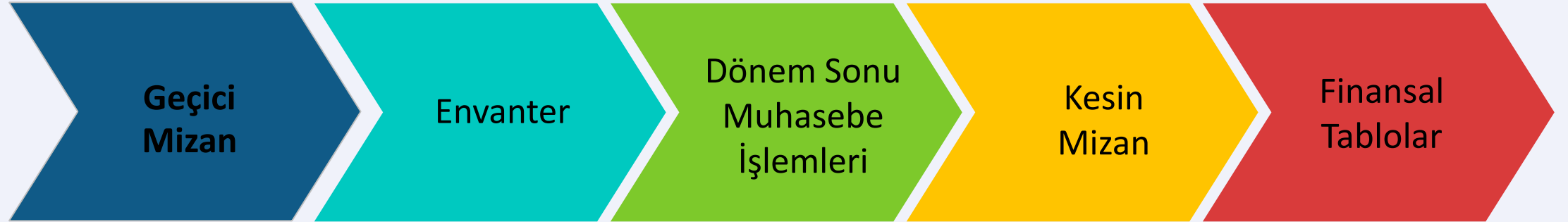
1. ADIM

2. ADIM

3. ADIM

4. ADIM

5. ADIM

SAYIM VE ÖLÇÜM
İŞLEMLERİ

DEĞERLEME İŞLEMLERİ

ENFLASYON
DÜZELTMESİ

DÖNEMSELLİK

ENVANTER İŞLEMLERİ

Değerleme Ölçüleri

VUK'a göre **değerleme**, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir.

Değerlemede, iktisadi kıymetlerin vergi kanunlarında gösterilen **gün ve zamanlarda** haiz oldukları kıymetler esas tutulur.

Maliyet bedeli	262. md
Borsa rayici	263. md
Tasarruf değeri	264. md
Mukayyet değeri	265.md
İtibari değer	266.md
Rayiç bedel	Mükerrer 266.md
Emsal bedeli ve ücreti	267.md
Mükellefçe tahmin olunacak bedel	Geçici md. 5
Tapu siciline kayıtlı bedel	296.md
Vergi Değeri	268.md

ENVANTER İŞLEMLERİ

Kasa

1

Kasa mevcutlarının fiilen sayımı ve sayım tutanağına bağlanması gerekmektedir.

2

Sayım sonucuna göre ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Kasa sayım fazlalıkları
Kasa sayım noksanları

3

Kayden var olan ancak fiilen kasada olmayan mevcutlar için gerekli düzeltme kayıtları yapılmalıdır.
Duruma göre adet hesaplaması yapılmalıdır.

4

Yabancı para biriminden mevcutlar kur değerlemesine tabi tutulmalıdır.

Efektif Alış Kuru

ENVANTER İŞLEMLERİ

Bankalar

1

Banka hesaplarının bakiyelerinin ilgili banka ekstreleri ile uyumlu olması gerekir.

2

Yabancı para biriminden banka hesaplarının kur değerlemesi yapılmalıdır.

Döviz Alış Kuru

3

Vadeli mevduatlar için kıst döneme ait faiz gelirleri hesaplanmalı ve faiz tahakkuku yapılmalıdır.

4

Faiz gelirleri için ilgili bankadan vergi kesintisi yazıları alınmalı ve kayıtlar ile kontrol edilmelidir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Çek ve Senetler

1

Portföydeki çekler sayılmalı ve kayıtlar ile karşılaştırılmalıdır. Sayım sonuçlarına göre ilgili muhasebe kayıtları yapılmalıdır.

2

Tahsile verilen çekler ilgili bankalardan temin edilecek yazılar ile kontrol edilmelidir.

3

Yabancı para biriminden çeklerin kur değeri yapılmalıdır.

Döviz Alış Kuru

4

Alınan Çekler hesabının bakiyesi Alacak Senetleri hesabına, verilen çekler hesabının bakiyesi ise Borç Senetleri hesabına aktarılmalıdır.

Ticari nitelikli olmayan çekler için 136/336

ENVANTER İŞLEMLERİ

Menkul Kıymetler

Borsa Rayici

- Devlet Tahvilleri,
- Hazine Bonosu,
- Gelir Ortaklığı Senetleri, Özel Sektör Tahvilleri, Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler,
- Finansman Bonoları, Kamu idarelerince ihraç edilmiş tahviller

Alış Bedeli

- Hisse Senetleri,
- Yabancı Hisse Senetleri,
- Bedelsiz Hisse Senetleri,
- Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Hisse Senetleri,
- Yatırım Fonu Katılma Belgeleri (portföyleri %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan),
- Kar Zarar Ortaklığı Belgeleri

Kıst Getiri Ölçüsü

- Yatırım Fonu Katılım Belgesi (portföyü, en az %51'i Türkiye de kurulmuş şirketlerin hisse senetlerinden olmayan)
- Eurobondlar
- Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler
- Gelir ortaklığı Senetleri

ENVANTER İŞLEMLERİ

Kıymetli Madenler I

213 sayılı Kanununun 274'üncü maddesinden sonra gelmek üzere 274/A nolu madde eklenmiştir.

Yapılan düzenleme ile;

- Kıymetli maden üretim ve alım-satımı ile iŐtgal eden mükelleflerin aktiflerinde ticari mal olarak kayıtlı olanlar hariç olmak üzere, mükelleflerin aktiflerinde **tasarruf/yatırım** amacıyla elde tutmuş oldukları **kıymetli madenler** ile kıymetli maden ile olan **alacak ve borçlar borsa rayici** ile değeri lenir. Borsa rayici yoksa veya muvazaalı olarak tespit ediliyor ise maliyet bedeli ile raporlanacaktır.
- Madde hükmü, yayımlandığı 2.8.2024 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. Dolayısı ile ilk kez 2024/3. geçici vergi döneminde uygulanacak olup, daha sonra 2024 yıl sonunda ve müteakip yıllarda uygulanacaktır.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Kıymetli Madenler II

Sonuç olarak;

1. Kıymetli madenlere dayalı **fiziki** ya da **kaydi** olarak açılan mevduat hesapları ile kredi hesapları **borsa rayici** ile değeri lenmelidir.
2. **Fiziki** olarak mevcut olan kıymetli madenlerin **borsa rayici** için “**Borsa İstanbul Kıymetli Madenler Piyasası'nda** oluşan değeri esas alınmalıdır.
3. Kaydi olarak mevcut olan kıymetli madenlerin borsa rayici için ise **ilgili bankanın kapanış değeri** esas alınarak değeri leme yapılacaktır.
4. Borsa rayici ile değeri lenen kıymetli madenler parasal kıymet kabul edilir ve enflasyon düzeltilmesi yapılmaz.
5. Maliyet bedeli ile izlenen kıymetli madenler parasal olmayan kıymet kabul edilir ve enflasyon düzeltilmesine tabi olurlar.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Alıcılar - Satıcılar

1

Alıcı ve satıcılar için ilgili taraflar ile yazılı mutabakat yapılmalıdır.

2

Uzun süre hareket görmeyen hesaplar incelenmelidir.

Şüpheli
Değersiz
Vazgeçilen

3

Yabancı para biriminden alıcılar ve satıcılar için kur değerlemesi yapılmalıdır.

Döviz Alış Kuru

4

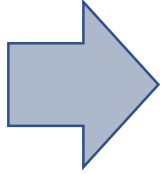
Ters bakiye veren hesapların ilgili hesaplara aktarılması gerekmektedir.

120 → 340
320 → 159

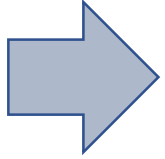
ENVANTER İŞLEMLERİ

Şüpheli Alacaklar I

➤ Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak Őartı ile;

Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar

Dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar (14.000-2024 Yılı İçin)

Teminata bağlanmış alacaklar için karşılık ayrılmaz

ENVANTER İŞLEMLERİ

Şüpheli Alacaklar II

Şüpheli hale gelen alacaklar için değerlendirme gününde tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Şartlar:

- Alacak **Ticari karın elde edilmesi ve devamı** ile ilgili olmalıdır.
- Mükellef **Bilanço veya İşletme** esasına göre defter tutmalıdır.
- Alacak **Zamanında tahsil edilmemiş** olmalıdır.
- Alacak **Teminatsız** olmalıdır.
- Karşılık ayrılacak alacak **Tahakkuk** etmiş olmalıdır.
- İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler; şüpheli alacaklarını **defterlerinin gider kısmına, tahsil edilen miktarları ise tahsil edildikleri dönemde defterlerinin gelir kısmına,** hangi alacaklara ait olduğunu gösterecek şekilde, kaydederler.

Tasarruf değeri, bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değerdir.

Şüpheli Alacaklar III

ÖZELLİKLI DURUMLAR

- 334 sayılı VUK Genel Tebliği'ne göre alacağın ilgili dönem kayıtlarına girmiş olması ve KDV beyannamelerinde beyan edilmiş olması şartıyla, KDV içeren şüpheli alacaklarda katma değer vergisi için de karşılık ayrılacaktır.
- Aciz vesikasına bağlanan alacaklarda alacağın tamamı için değil bu vesikada yer alan tutar kadar karşılık ayrılabilir.
- Yurt dışından olan alacaklar içinde dava açıldığının dış temsilciliklere onaylatılması şartıyla karşılık ayrılabilir.
- Dövizde endeksli veya döviz cinsinden olan şüpheli alacaklar için karşılık ayrılmasına karar verilmesi halinde, bu alacağa bağlı olarak ortaya çıkan kur farkları da şüpheli alacak kabul edilerek karşılık ayrılır.
- İştiraklerden olan alacaklar için karşılık ayrılabilir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Şüpheli Alacaklar IV

ÖZELLİKLİ DURUMLAR

- İflas halindeki kişilerden olan alacaklar için karşılık ayrılabilir
- Ferdi işletme ve şahıs şirketlerinde şirketin ortaklarından olan alacakları için karşılık ayrılamaz.
- Şahıs şirketlerinden (Kollektif ve Adi Ortaklıklar) olan alacaklarda TTK hükümlerine göre tüm ortaklar bütün mal varlıklarıyla müteselsilen sorumlu olduklarından şüpheli alacak karşılığı ayrılabilmesi için şirket tüzel kişiliği ve ortakların hepsi için takibata geçilmiş olması gerekmektedir.
- Ciro edilmek suretiyle gelen senet bedelinin ödenmemiş olması durumunda, şüpheli alacak karşılığı ayrılabilmesi için bu senedi ciro eden kişi hakkında takibat yapılmış olması gerekir.
- Kefaletle bağlı olan alacaklarda asıl borçlunun yanı sıra kefil nezdinde de takibata geçilmiş olması gerekir.
- Hatır senetleri için şüpheli alacak karşılığı ayrılamaz.
- TMSF' ye devredilen bankalarda bulunan mevduat ve repo hesapları için karşılık ayrılamaz
- Grup içi firmalardan olan alacaklar için şüpheli alacak ayrılabilir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Değersiz Alacaklar I

Kazai bir
hüküm

VEYA

Kanaat verici
bir Vesika

DEğERSİZ
ALACAK

VUK 323

Şirket avukatlarının alacağın takibi için yapılan işlemlerin sonuçsuz kaldığı yolundaki görüşüne istinaden değersiz alacak kaydı yapılamaz

Değersiz Alacaklar II

- *Değersiz alacaklar bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleri ile zarara geçirilerek yok edilirler.*
- **Bir alacağın değersiz alacak sayılabilmesi için tüm hukuki yolların tüketilmiş olması gerekir.**
- Borçlunun iflas etmiş olması tek başına değersiz alacak yazmak için yeterli değildir.

Kanaat getirici vesikalar?

- ✓ Borçlunun gaipliğine ilişkin mahkeme kararı,
- ✓ Konkordato ilan edildiği durumda alacaklının borçluyu ibra ettiği tutar,
- ✓ Alacağın olmadığını ifade eden mahkeme tutanakları,
- ✓ Borçlunun herhangi bir malvarlığı bırakmadan ölümü ve mirasçılarının da mirası red kararı,
- ✓ Borçlunun memleketi terk ettiği ve haczi mümkün mal bulunmadığını gösteren belgeler,
- ✓ Mahkeme huzurunda sulh suretiyle alacağın bir kısmından vazgeçilmesi,

ENVANTER İŞLEMLERİ

Vazgeçilen Alacaklar

Konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilmesi

Alacaktan vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararlar itfa edilme

Birleşme, tasfiye devir ve ölüm hallerinde süre beklenmemeli

Vazgeçilen alacakları değersiz alacaklardan ayıran en önemli husus **sulh yoluyla** alacaktan vazgeçme halidir.

Sulh yolunun kabul edilebilmesi için sulhun yine de mahkeme sürecinde ve mahkeme vasıtasıyla sağlanmış olması kanaat verici vesika oluşturmak için gereklidir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Stoklar I

1

Stokların fiilen sayımı ve sayım tutanağına bağlanması gerekmektedir.

Sayım Fazlalıkları
Sayım Noksanlıkları

2

Maliyet Bedeli kontrolü yapılmalıdır.

Satın Alma Bedeli
Kur Farkları
Faizler
Vade Farkları

3

Satışların maliyetinin tespit edilmesi ve gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Stok Değerleme Yöntemi

4

740 Hizmet Üretim Giderleri ve 750 Ar-Ge Giderleri hesapları kontrol edilmelidir.

AR-GE (263)
İnşaat ve Onarım İşleri (17/35)
Sair Projeler

ENVANTER İŞLEMLERİ

Stoklar II

Stoklar işletmenin üretimde kullanmak veya satmak amacı ile edindiği ilk madde ve malzeme ticari mal yarı mamul, mamul hurda gibi varlıklar ile kendi ürettiği benzeri nitelikteki iktisadi kıymetleri ifade eder.

Stoklar **genel** olarak **maliyet** bedeli ile değeri lenir.

VUK md. 274

Maliyet bedeli, iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değeri nin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder.

VUK md. 262

gümrük vergi ve komisyonları, yükleme, boşaltma, nakliye ve montaj giderleri,

resim ve harçlar, noter, tapu, mahkeme, değeri tespiti, danışmanlık, komisyon ve ilan giderleri

depolama ve sigorta giderleri

kredilere ait faiz giderleri ve bunlara ilişkin kur farklarının; stoklara girdiği tarihe kadar olan kısmı

Maliyet bedeline eklenecek unsurlar

ENVANTER İŞLEMLERİ

Stoklar III

Emsal Bedel Kullanımı: Emtiada Düşük Bedel İle Değerleme

Emtianın maliyet bedeline nazaran değerlendirme günündeki satış bedelleri % 10 ve daha fazla bir düşüklük gösterdiği hallerde mükellef maliyet bedeli yerine emsal bedeli ölçüsünü uygulayarak değerlendirme yapabilir.

VUK md. 274

VUK md.
267

Emsal bedeli olarak «ortalama fiyat esası» yöntemi kullanılabilir. Bu yöntemle göre; aynı cins ve nevideki mallardan sıra ile değerlemenin yapılacağı ayda veya bir evvelki veya bir daha evvelki aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların miktar ve tutarına göre mükellef tarafından çıkarılacak olan «Ortalama satış fiyatı» ile hesaplanır. Bu esasın uygulanması için, aylık satış miktarının, emsal bedeli tayin olunacak her bir malın miktarına nazaran % 25 ten az olmaması şarttır.

Mükelleflerin isteğine bağlı olan bu değerlendirme şeklinde kriter olan satış fiyatı, mükellefin kendi satış fiyatı değil piyasada oluşan ortalama fiyattır. Bu nedenle dönem sonu stoklarını emsal bedelle değerlemek isteyen mükellefin, mal maliyet bedelinin piyasadaki o mala ilişkin genel satış fiyat düzeyinin % 10 ve daha fazla altında kaldığını ispatlaması gerekir.

Stoklar IV

Emsal Bedel Kullanımı: Kıymeti Düşen Emtiada Değerleme

Yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadî kıymetlerinde önemli bir azalış vâki olan emtia ile maliyetlerinin hesaplanması mûtat olmayan hurdalar ve döküntüler, üstupu, deşe ve ıskartalar **emsal bedeli** ile değerlendirilir.

VUK md.
278

Emtiadaki kıymet kaybı dolayısıyla takdir komisyonuna başvurulup, emsal bedeli tespitinin istenmesi gerekir. Stoklarında meydana gelen bir azalmanın takdir edilmesi talebinde bulunan bir mükellefin;

- değer düşüklüğüne yol açan olayı,
- stokunda iddia ettiği miktarda mal bulunduğunu,
- değer düşüklüğünün kanunda sayılan olay veya hallerden kaynaklandığını, ispatlaması gerekir.

Bu haller dışında, örneğin çalınma veya kaybolma suretiyle emtiada meydana gelen kayıplar için bu hükmün uygulanması mümkün değildir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Stoklar V

Çalınan Malların Değerlemesi

Vergi idaresi, ticari işletmelerde malların çalınması, yahut dolandırıcılık sonucu işletmelerin zarara uğraması halinde bu zararın vergi matrahı ile ilişkilendirilmesini kesin olarak kabul etmemektedir. Kaybolan veya çalınan malların maliyet bedelleri, kaybolma veya çalınma olayının **polis raporu veya benzeri belgelerle kanıtlanması halinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak kayıtlara alınır.**

Kaybolma veya çalınma olayının **polis raporu veya benzeri belgelerle kanıtlanamaması durumunda söz konusu mallar işletmeden çekilmiş kabul edilir** ve fatura düzenlenerek emsal bedellerinin hasılat yazılması gerekir.

Söz konusu faturanın ortaklar adına düzenlenmesi gerekmektedir.

KDV oranı olarak ilgili emtianın tabi olduğu oran kullanılmalıdır.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Stoklar VI

Vade ve fiyat farkı

Vade farkları, alış faturasında açıkça gösterilmiş veya alış fiyatı içinde gizlenmiş olabileceği gibi, ödemelerdeki gecikme nedeniyle sonradan da doğabilir. **Alış faturasında açıkça gösterilen veya alış fiyatı içinde gizlenmiş olan vade farkları maliyete dahildir.**

Ödemenin gecikmesi nedeni ile sonradan düzenlenen vade farkları, (ilgili emtianın alıcının stoklarına girdiği tarihten sonra düzenlendikleri için) doğrudan gider olarak kayıtlara alınır.

İskontolar

Faturada yer alan **iskonto sonrası tutar, malın satın alma bedelidir.** Buna karşılık, daha önce alınmış bir malla ilgili olarak, **belirlenen vadeden önce ödemededen dolayı, sonradan yapılan erken ödeme iskontosu** maliyet bedelinden düşülmez, **gelir yazılır.**

Ciro Primleri

Ciro primine karşılık **bedelsiz mal gönderilmesi** halinde **ciro primi gelir yazılır,** bu tutar aynı zamanda bedelsiz alınan malın alış bedeli olarak kaydedilir.

Söz konusu mallar işletme aktifinde bu bedelle gösterilir.

Stoklar VII

Fire Oranlarının Tespiti ve Geçerli Oranlara Uygunluğu

- İşletmenin gerek üretim ve gerekse ticari fire oranlarının tespitinin yapılması gerekir. Bu oranlar üretimde ve ticaretle (kaydi-fiili miktar dengeleri kontrol edilmek suretiyle) tespit edilir.
- Fiili fire oranları **şirketteki imalatın yapısına, benzer sektörlerdeki nispetlere, kapasite raporundaki prensiplere ve varsa Sanayi ve Ticaret odası kriterlerine uygun olmalı**, (varsa) mevcut resmi fire oranlarını aşmamalıdır. Aksi halde uygulanan firelerin iktisadi ticari ve teknik icaplara uygun olduğunun izahı gerekebilir.
- **Makul oranlardaki fireler dönem sonuç hesaplarında gider veya maliyet olarak dikkate alınabilir**. Zaten bir çok üretim programı fireler dahil muhasebeleştirme yapmakla birlikte farklar olabilmektedir.

ENVANTER İŞLEMLERİ

Vergi Hesapları

1

Devreden KDV hesabının Aralık KDV Beyannamesi ile mutabakatının yapılması gerekmektedir

2

Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler hesabının bakiyesi; ilgili dönem vergi beyannameleri ile doğrulanmalıdır.

KDV, Muhtasar,
Damga ve sair yasal beyannameler

3

İhraç kayıtlı satışlar varsa, bu satışlara ilişkin KDV tutarlarının muhasebe kayıtları ile doğruluğu ilgili dönem beyanname ile kontrol edilmelidir.

192/392

4

KDV iadeleri, kesinti yolu ile ödenen vergiler ile geçici vergi ödemeleri ödeme dekontları, beyannameler ve banka ekstreleri ile defter kayıtları uyumu kontrol edilmelidir.

136/193

ENVANTER İŞLEMLERİ

Amortismana Tabi İktisadi Kıymetler

1

Amortismana Tabi
İktisadi Kıymetlerde
Maliyet Bedeli

2

Amortisman Tablosu
kontrol edilmelidir.
2024 yılı amortisman
giderleri enflasyon
düzeltmesine tabi
tutulmuş değerleri
üzerinden ayrılır

3

Normal
Azalan Bakiyeler Usulü
Fevkalade
Gün esası
Binek Otomobiller

4

Yenileme Fonu
Değer Artış Fonu

**KDV Yönünden Dikkat
Edilmesi Gerekenler**

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Vergi İndirimi

KDV
md. 29

1

indirimi engelleyen
herhangi bir hükmün
bulunmaması

2

ticari, sınai zirai veya
mesleki faaliyeti ile
ilgili olması

3

yasal şekilde
belgelendirilmesi

4

Yasal defterlere
kaydedilmiş olması

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

İndirim Zamanı

a

İndirim hakkı, vergiyi doğuran olayın **vuku bulunduğu takvim yılını takip eden takvim yılı aşılmamak şartıyla**, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilir.

b

Bu hükme göre, 2023 hesap dönemi gerçekleştirilen bir mal teslimine ilişkin faturada yer alan KDV tutarı; 2023 veya 2024 yıllarında yasal defter kayıtlarına alınmak kaydıyla, en geç Aralık/2024 dönemine kadar olmak üzere, ilgili belgenin yasal defterlere kaydedildiği dönemde alıcı tarafından indirim konusu yapılabilir.

KDV
md. 29

c

Gelir veya kurumlar vergisi açısından söz konusu belgelerin defterlere kaydedildiği vergilendirme dönemleri için dönemsel ilkesi gereği kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak dikkate alınsa dahi, bu belgelerde gösterilen KDV indirim konusu yapılabilir.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

İndirimin Belgelendirilmesi

3065 sayılı Kanununun 34 üncü maddesine göre, yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait KDV'nin indirilebilmesi için aşağıda sayılan **iki şartın gerçekleştirilmesi** gerekmektedir.

KDV
md. 34

KDV, alış faturası veya benzeri vesikalar ile gümrük makbuzu üzerinde ayrıca gösterilmeli

belgeler, vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılını takip eden takvim yılı aşılmamak şartıyla kanuni defterlere kaydedilmelidir

“İşletmenin tüketimi dışında satışa konu olacak mal ve hizmetlerin alımlarında ise bedeli ne olursa olsun fatura düzenlenmesi defterlere faturalara dayanılarak kayıt yapılması gerekmektedir.”

İndirilemeyecek KDV I

KDV 30. madde a bendine göre

KDV
md.30

Vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası (Bu Kanununun 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b), (c) ve (d) bentleri ile (4) numaralı fıkrasının (ı) ve (ö) bentleri uyarınca katma değer vergisinden istisna edilen işlemler hariç) ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisi

Diğer bir deyişle; Katma Değer Vergisine tabi olmayan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler indirim konusu yapılamamaktadır.

İndirilemeyecek KDV II

KDV
md.30

Örneğin;

- Yurt dışındaki malların Türkiye'ye getirilmeksizin yine yurt dışına satışı yoluyla yapılan transit (doğrudan) ihracat işlemi,
- Türkiye'de KDV mükellefi olan bir firmanın yabancı bir ülkede yer alan fabrikasında üretilen malların yurt dışında satışı,
- Yurt dışındaki hava yolu firmalarına yurt dışında yolcu taşımak üzere yapılan uçuş hizmetleri,
- Yurt dışına çıkartılan kamyon, iş makinesi, tarım makinesi vb. araçların yine yurt dışındaki kişi ve kurumlara kiralanması,
- Türkiye'de mükellef olan avukatın yurt dışında görülen bir davada müvekkilini temsil etmesi,
- Türk inşaat firmasının yurt dışında otoyol inşaatı yapması,
- Türkiye'de mukim bir inşaat firmasının yurt dışında yaptığı inşaatlara ilişkin bakım, onarım, montaj gibi hizmetlerin Türkiye'de mukim başka bir firma tarafından yurt dışında yapılması gibi işlemler KDV'ye tabi olmadığından, bu işlemler nedeniyle Türkiye'de KDV ödenmiş olması halinde, verginin konusuna girmeyen bu işlemlere ait yüklenilen KDV indirim konusu yapılamayacaktır.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

İndirilemeyecek KDV III

KDV
md.30

KDV 30. madde b bendine göre

- I. Binek otomobillerin alış vesikalarında gösterilen KDV'nin indirimi prensip olarak yasaklanmıştır.
- II. Ancak, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobillerinin alış belgelerinde gösterilen KDV'nin indirimi mümkündür.

ayrıca KDV 30. madde d bendine göre

Binek otomobillerine ilişkin giderlerin (tamir, bakım, yakıt ve benzeri cari giderler) en fazla %70'i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 26.000 TL (2024 yılı için) kadarlık kısmı

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

İndirilemeyecek KDV IV

KDV
md.30

KDV 30. madde c bendine göre

- Zayi olan malların alış vesikalarında gösterilen KDV'nin mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilemeyeceği belirtilmiştir.
- Öte yandan aynı bentte, deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilan ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayi olan mallar nedeniyle yüklenilen vergilerin indirimine olanak tanınmaktadır.
- Örneğin, ithal edilen malların depolandığı antrepolarda çıkan yangın sonrasında Maliye Bakanlığınca mücbir sebep ilan edilmediği takdirde, zayi olan malların ithalinde ödenen KDV'nin indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Değersiz Alacaklarda KDV

ALICI

Değersiz hale gelen alacaklara ilişkin alıcı tarafından ödenmeyen ve daha önce indirim konusu yapılmış KDV, alacağın zarar yazıldığı vergilendirme döneminde 1 No.lu KDV Beyannamesinin “Matrah” kulakçığında “Diğer İşlemler” tablosunda 505 kod numaralı “VUK 322 Kapsamına Giren Borçlara Ait KDV” satırı aracılığıyla beyan edilir.

SATICI

Değersiz hale gelen alacaklara ilişkin hesaplanan ve beyan edilen KDV tutarı, alacağın zarar yazıldığı tarihi kapsayan vergilendirme dönemi 1 No.lu KDV Beyannamesinin “İndirimler” kulakçığında 111 kod numaralı “Değersiz Hale Gelen Alacaklara İlişkin İndirilecek KDV” satırında indirilir ve değersiz hale gelen alacağa ilişkin borçlu mükellef bilgilerini içeren beyanname eki form doldurulur.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Zayi olan ATİK'lerde KDV

- Faydalı ömrünü tamamladıktan sonra zayi olan veya istisna kapsamında teslim edilen ATİK'lerin alımında yüklenilen ve indirim konusu yapılan KDV için işlem yapılmaz.
- Faydalı ömrünü tamamlamadan zayi olan veya istisna kapsamında teslim edilen ATİK için ise aşağıdaki gibi işlem yapılır.
 1. Faydalı ömrünün işletmede kullanılan süresine isabet eden kısım için işlem yapılmaz,
 2. Faydalı ömrünün kalan kısmına isabet eden ve daha önce indirim konusu yapılan KDV'nin ilgili kıymetin zayi olduğu veya istisna kapsamında teslim edildiği döneme ait beyannamede "Daha Önce İndirim Konusu Yapılan KDV'nin İlavesi" satırında beyan edilmek suretiyle indirim hesaplarından çıkarılması gerekir.
 3. ATİK'in işletmede kullanılan süresinin tespitinde ATİK'in işletmede kullanıldığı her 12 ay ile 12 aydan kısa olan süreler bir yıl olarak kabul edilecektir.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

İthalatta Gözetim ve Korunma

İthalatta gözetim uygulamasına tabi mallarda gümrük beyannamesinde beyan edilen;

- a) Gözetim farkına isabet eden KDV ile,
- b) Gözetim farkı nedeniyle ödenen gümrük vergisi, ilave gümrük vergisi, ek mali yükümlülük gibi diğer vergilere isabet eden KDV,

İthalatta korunma önlemi mevzuatı kapsamında korunma önlemi olarak uygulanan gümrük vergisi ve/veya ek mali mükellefiyetler ile her türlü vergi, resim, harç ve paylar, kapsamında ödenen KDV,

İthalatta haksız rekabetin önlenmesi hakkındaki mevzuat kapsamında uygulanan dampinge karşı vergi ve telafi edici vergiler ile her türlü vergi, resim, harç ve paylar kapsamında ödenen KDV,

24.11.2023 tarihinden itibaren indirim konusu

yapılamayacaktır.

NOT: "GEÇİCİ MADDE 1-24/11/2023 tarihinden önce ithalat bedelinin bankacılık sistemi üzerinden ödendiği tevsik edilen malların en geç 1/4/2024 tarihine kadar (bu tarih dâhil) ithal edilmesi halinde bu Karar hükümleri uygulanmaz."

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

KDV Kanunu 30 madde f bendi uyarınca;

Beş takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez.

1

5 takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilmeyen KDV takip eden dönemde indirim hesaplarından çıkarılıp özel bir hesaba alınır.

2

Özel hesaba alınan devreden KDV için 3 yıl içerisinde inceleme talep edilir.

Bu süre içerisinde inceleme talebinde bulunulmazsa KDV gider yazılamaz.

3

Talep tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde vergi incelemesi yapılır.

4

İncelemenin tamamlandığı yılda gider yazılır.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Devreden KDV indiriminin 5 yıla sınırlanması - I

Oca.25	120.000,00	Eyl.26	450.000,00	May.28	190.000,00
Şub.25	280.000,00	Eki.26	420.000,00	Haz.28	100.000,00
Mar.25	300.000,00	Kas.26	390.000,00	Tem.28	170.000,00
Nis.25	490.000,00	Ara.26	300.000,00	Ağu.28	130.000,00
May.25	100.000,00	Oca.27	400.000,00	Eyl.28	120.000,00
Haz.25	110.000,00	Şub.27	535.000,00	Eki.28	120.000,00
Tem.25	140.000,00	Mar.27	400.000,00	Kas.28	130.000,00
Ağu.25	100.000,00	Nis.27	200.000,00	Ara.28	120.000,00
Eyl.25	230.000,00	May.27	90.000,00	Oca.29	180.000,00
Eki.25	100.000,00	Haz.27	200.000,00	Şub.29	140.000,00
Kas.25	159.000,00	Tem.27	400.000,00	Mar.29	500.000,00
Ara.25	80.000,00	Ağu.27	400.000,00	Nis.29	150.000,00
Oca.26	100.000,00	Eyl.27	240.000,00	May.29	400.000,00
Şub.26	100.000,00	Eki.27	100.000,00	Haz.29	450.000,00
Mar.26	245.000,00	Kas.27	120.000,00	Tem.29	500.000,00
Nis.26	100.000,00	Ara.27	200.000,00	Ağu.29	400.000,00
May.26	100.000,00	Oca.28	120.000,00	Eyl.29	350.000,00
Haz.26	100.000,00	Şub.28	200.000,00	Eki.29	400.000,00
Tem.26	275.000,00	Mar.28	120.000,00	Kas.29	290.000,00
Ağu.26	450.000,00	Nis.28	120.000,00	Ara.29	300.000,00

Özel Hesap:
80.000,00 TL

Devreden KDV:
220.000,00 TL

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Devreden KDV indiriminin 5 yıla sınırlanması - II

Oca.25	120.000,00	Eyl.26	450.000,00	May.28	190.000,00
Şub.25	280.000,00	Eki.26	420.000,00	Haz.28	100.000,00
Mar.25	300.000,00	Kas.26	390.000,00	Tem.28	170.000,00
Nis.25	490.000,00	Ara.26	300.000,00	Ağu.28	130.000,00
May.25	100.000,00	Oca.27	400.000,00	Eyl.28	120.000,00
Haz.25	110.000,00	Şub.27	535.000,00	Eki.28	120.000,00
Tem.25	140.000,00	Mar.27	400.000,00	Kas.28	130.000,00
Ağu.25	100.000,00	Nis.27	200.000,00	Ara.28	120.000,00
Eyl.25	230.000,00	May.27	90.000,00	Oca.29	180.000,00
Eki.25	100.000,00	Haz.27	200.000,00	Şub.29	140.000,00
Kas.25	159.000,00	Tem.27	400.000,00	Mar.29	500.000,00
Ara.25	80.000,00	Ağu.27	0,00	Nis.29	150.000,00
Oca.26	100.000,00	Eyl.27	240.000,00	May.29	400.000,00
Şub.26	100.000,00	Eki.27	100.000,00	Haz.29	450.000,00
Mar.26	245.000,00	Kas.27	120.000,00	Tem.29	500.000,00
Nis.26	100.000,00	Ara.27	200.000,00	Ağu.29	400.000,00
May.26	100.000,00	Oca.28	120.000,00	Eyl.29	350.000,00
Haz.26	100.000,00	Şub.28	200.000,00	Eki.29	400.000,00
Tem.26	275.000,00	Mar.28	120.000,00	Kas.29	290.000,00
Ağu.26	450.000,00	Nis.28	120.000,00	Ara.29	300.000,00

5 yıl
hesaplaması bu
tarihten itibaren
başlar.

KDV Yönünden Dikkat Edilmesi Gerekenler

Tevkifatlı işlemlerde İade Faturası Düzenlenmesi

Pamuk toptancısı (A), 14/4/2024 tarihinde tekstil firması (B)'ye 500.000 TL karşılığında pamuk teslim etmiş, hesaplanan $(500.000 \times 0,10 =) 50.000$ TL KDV'nin $(50.000 \times 0,10 =) 5.000$ TL'lik kısmı (A)'ya ödenmiş ve onun tarafından beyan edilmiş, $(50.000 \times 0,90 =) 45.000$ TL'lik kısmı ise (B) tarafından tevkifata tabi tutulmuş ve Nisan/2024 dönemi beyannamesi ile sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmiştir.

	Satış Faturası	İade Faturası (%20 iade)
İşlem Bedeli	500.000,00	100.000,00
Hesaplanan KDV	50.000,00	1.000,00
Tevkifat Oranı	9/10	--
Alıcı tarafından Tevkif Edilecek KDV	45.000,00	--
Satıcı tarafından Beyan Edilen KDV	5.000,00	--
Tevkifat Dahil Toplam Tutar	545.000,00	--
Tevkifat Hariç Toplam Tutar	505.000,00	101.000,00

DÖNEM SONU HATIRLATMALAR

Enflasyon Düzeltmesi Hakkında
Yapılan Son Açıklamalar

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Enflasyon Düzeltmesi

VUK 298. maddesinde yapılan değişlikle, yapılmakta olan yatırımlara (YOY) ilişkin enflasyon düzeltmesi (ED) farklarının, dönem kazancıyla ilişkilendirilmeyerek vergisel etkinin ertelenmesi sağlanmıştır.

01.01.2024 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeye göre;

- ED uygulandığı dönemlerde, YOY hesapları düzeltme işlemine tabi tutulur.
- Düzeltme sonrası oluşan ED olumlu farkları özel bir fon hesabında izlenir.
- Özel fon hesabına alınan bu tutarlar, yatırımın tamamlanarak ilgili iktisadi kıymetin aktifleştirildiği dönem ile bu dönemi takip eden dört hesap dönemi içerisinde eşit taksitler halinde dönem kazancının tespitinde dikkate alınır.
- Özel fon hesabında izlenen tutarlar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınıncaya kadar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında Enflasyon Düzeltmesi

Yatırımın çeşitli nedenlerle **tamamlanamaması**, iktisadi kıymetin aktifleştirilmesinden sonra faaliyetin beş hesap dönemi içerisinde **sona erdirilmesi** veya özel fon hesabında izlenen tutarların başka bir hesaba **nakledilmesi** ya da **işletmeden çekilmesi** hallerinde, dönem kazancında dikkate alınmayan tutarlar yatırımın tamamlanmadığı, faaliyetin sonlandırıldığı veya özel fon hesabının kısmen veya tamamen bu düzenlemeye aykırı şekilde kullanıldığı dönemin kurum kazancının tespitinde dikkate alınacaktır

Bu kapsamda, hesap dönemi takvim yılı olan ve 2024 hesap dönemine ilişkin geçici vergi dönemlerinde YOY hesabından kaynaklanan ED farklarını vergi matrahının tespitinde dikkate alanların, kayıtlarını düzelterek, ED farklarını hesap dönemi sonuna kadar özel fon hesabına almaları gerekmektedir.

Enflasyon Düzeltmesi Vergi Matrahını Etkilemeyecek Mükellef Grubu Genişlemiştir.

Yapılan Düzenleme ile

2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkının, vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacağı mükellef grubuna;

- Tasfiye ve iflas hallerindeki şirketler
- 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki iktisadi devlet teşekkülleri
- Kamu iktisadi kuruluşları

dâhil edilmiştir.

Düzeltilme yapılmayacak dönemler aşağıdaki gibidir:

- **tasfiye halindeki şirketler** açısından kurumların tasfiyeye girmesine ilişkin **genel kurul kararının tescil edildiği tarihin** içinde bulunduğu hesap döneminden itibaren ve **iflas halindeki şirketler** açısından ise **iflasın açıldığı tarihin** içinde bulunduğu hesap döneminden

enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı, vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

ED Kaynaklanan Kar/Zarar Farklarının Kurum Kazancının Tespitinde Dikkate Alınmayacak Mükellefler

Kapsama giren mükelleflerin de enflasyon düzeltmesi yapacakları, yapılan düzeltme işlemlerinin sonuçlarını gelir tablosunda gösterecekleri, düzeltme sonucunda oluşan enflasyon düzeltmesi kar veya zararını beyannamede **“indirim”** veya **“KKEG”** olarak göstermek suretiyle enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkının kazancın tespitinde dikkate alınmamasını sağlayacakları belirtilmiştir.

- Bankalar,
- 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketler, ödeme ve elektronik para kuruluşları,
- Yetkili döviz müesseseleri,
- Varlık yönetim şirketleri,
- Sermaye piyasası kurumları,
- Sigorta ve reasürans şirketleri,
- Emeklilik şirketleri,
- Tasfiye ve iflas hallerindeki şirketler,
- 233 sayılı KHK kapsamındaki iktisadi devlet teşekkülleri ile kamu iktisadi kuruluşlar

Enflasyon Düzeltmesi Vergi Matrahını Etkilemeyecek Mükellef Grubu Genişlemiştir.

Dikkat edilmesi gereken hususlar

- Tasfiye ve iflasa giriş tarihlerinden önceki geçici vergi dönemlerine ilişkin yapılmış olan enflasyon düzeltmesine yönelik geriye dönük herhangi bir düzeltme yapılmayacaktır.
- Tasfiyeden vazgeçilmesi ya da iflasın kaldırılması durumunda, tasfiyeden vazgeçilen tarihin veya iflasın kaldırılmasına ilişkin mahkeme karar tarihinin içinde bulunduğu geçici vergi döneminden itibaren enflasyon düzeltmesi uygulanacaktır.
- Tasfiyeden vazgeçilmesi veya iflasın kaldırılması hallerinde, bu fıkra uyarınca dönem kazancında dikkate alınmayan tutarlar tasfiyeden vazgeçildiği veya iflasın kaldırıldığı dönem kazancının tespitinde topluca dikkate alınacaktır.

VUK 176 no.lu Sirkülerde Yapılan Açıklamalar

Basit Ortalama Yöntemi

Stokların düzeltilmesinde kullanılacak «basit ortalama yöntemindeki» hesaplanacak katsayı için formülde yer alan “bir önceki geçici vergi dönemi” olarak enflasyon düzeltmesinin uygulanmadığı geçici vergi döneminin değil, **enflasyon düzeltmesinin uygulandığı en son geçici vergi dönemi** ya da hesap döneminin dikkate alınması gerektiği açıklanmıştır.

Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri

Yıllara yaygın inşaat enflasyon düzeltme hesabının kalan bakiyelerinin takip edildiği "178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nda yer alan bakiyelerin, ayrıca **enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacakları** belirtilmiştir.

AR-GE İndirimi

Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilebilecek harcamaların fiilen yapılmış olmasının gerektiği, dolayısıyla, **"263 Araştırma ve Geliştirme Giderleri"** hesabında aktifleştirilen harcamaların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasından kaynaklı fark tutarlarının, Ar-Ge ve tasarım indirimine konu edilmesinin mümkün olmadığı açıklanmıştır.

Yatırıma Katkı Tutarı

Enflasyon düzeltmesi sonrası bilançonun aktifinde izlenen harcamalara ilişkin düzeltme farkları yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınmayacak ve bu farklar **indirimli kurumlar vergisi uygulamasına** konu edilmeyecektir

VUK 176 no.lu Sirkülerde Yapılan Açıklamalar

İstisna Kazançlar

Kazancı vergiden istisna edilen faaliyetlerinin yanında, vergiye tabi kazanca ilişkin faaliyetleri de bulunan mükellefler, **uygun bir dağıtım anahtarı kullanarak** enflasyon düzeltmesi sonucunda oluşan kar ya da zararların istisna kazançlara tekabül eden kısmını tespit edeceklerdir. Bu tespit sonrası istisna kazançlara isabet eden enflasyon düzeltmesi karları vergiye tabi matrahın tespitinde dikkate alınmayacakken, Kurumlar Vergisi Kanununun 5/3 maddesi kapsamında istisna faaliyetlere tekabül eden enflasyon düzeltmesi zararları da kazancın tespitinde gider konusu yapılamayacaktır. Sirkülerde verilen her iki örnekte de dağıtım anahtarı olarak **hasılat tutarları** esas alınmıştır.

İhracat ve/veya Üretim Faaliyetleri Nedeniyle İndirimli Kurumlar Vergisi

Kazançlarının bir kısmı Kurumlar Vergisi Kanununun 32. maddesi kapsamında indirimli kurumlar vergisi oranına esas teşkil eden faaliyetlerden oluşmakla birlikte, indirimli oran uygulanmayan faaliyetleri de bulunan mükellefler, maliyet, hasılat gibi unsurları dikkate almak suretiyle **uygun bir dağıtım anahtarı kullanarak** enflasyon düzeltmesi sonrası oluşan kar ya da zararlarına uygulayacakları kurumlar vergisi oranlarını tespit edeceklerdir.

VUK 176 no.lu Sirkülerde Yapılan Açıklamalar

Finansman Gider Kısıtlaması

Finansman gider kısıtlaması hesabında 2023 hesap dönemi için düzeltilmemiş bilançolardaki ÖK/YK tutarları dikkate alınır. 1.1.2024 tarihinden sonraki geçici vergi dönemleri dahil dönem sonlarında düzeltilmiş bilançolardaki tutarlar dikkate alınacaktır.

Depozito ve teminat hesapları ile gelecek döneme ait gider hesaplarının düzeltilmesi

Depozito ve teminat hesabı kapatıldığında gelir ve gider hesaplarına aktarılacak enflasyon düzeltmesi farklarından 2023 hesap dönemine isabet eden kısımları ilgili dönem beyannamesinde vergi matrahı hesabında duruma göre KKEG veya diğer indirimler kısmında gösterilecektir.

Öz sermaye Hesapları

Öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup edilebilecek veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilecektir.

Sermayeye eklenmiş olan öz sermaye kalemlerine ait enflasyon fark hesaplarının, tasfiye sebebiyle ortaklara dağılması halinde ise söz konusu tutarlar işletmeden çekilmiş sayılacak ve çekilen bu tutarların vergilendirilmesinde Kurumlar Vergisi Kanununun 32/B maddesi hükmünün dikkate alınacaktır.

2025 yılı, size ve sevdiklerinize sağlık, huzur ve başarı getirsin.

Mutlu yıllar!